

Տեղեկանք փոփոխվող հոդվածների վերաբերյալ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2014 թվականի դեկտեմբերի 17-ին

**ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻ ԵՎ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ
ՆՈՒՅՆԱՑՄԱՆ ԵՎ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

**Հոդված 7. Հրապարակումների սահմանափակումը և լրագրողական
մրցանակաբաշխություն հայտարարելը
(վերնագիրը լրաց. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն)**

1. Արգելվում է զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ այլ եղանակով մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձի վերաբերյալ այնպիսի տեղեկությունների հրապարակումը, որոնք թույլ կտան նույնացնել վերջինիս ինքնությունը, բացառությամբ նրա շահերից բխող դեպքերի՝ Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման զոհերի նույնացման հանձնաժողովի որոշմամբ, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման դեմ պայքարն արդյունավետ լուսաբանելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը յուրաքանչյուր տարի հայտարարում է լրագրողական մրցանակաբաշխություն: Ամենամյա լրագրողական մրցանակաբաշխության անցկացման կանոնակարգը հաստատվում է Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի ու Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական հարցերի նախարարի~~ բարեկեցության բնագավառի լիազոր մարմնի համատեղ հրամանով:

(7-րդ հոդվածը լրաց. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն) (04.05.22 ՀՕ-110-Ն օրենքն ունի անցումային դրույթ)

**Հոդված 11. Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման զոհերի
նույնացման հանձնաժողովը**

1. Մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման զոհերի նույնացման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ նույնացման հանձնաժողով) մարդուն որպես զոհ կամ հատուկ

կատեգորիայի զոհ ճանաչելու իրավասությամբ օժտված միակ մարմինն է: Սույն օրենքով նախատեսված համապատասխան աջակցության և պաշտպանության տրամադրման նպատակով մարդը կարող է ճանաչվել զոհ կամ հատուկ կատեգորիայի զոհ բացառապես նույնացման հանձնաժողովի կողմից, անդամների բաց քվեարկությամբ, մեծամասնական սկզբունքով: Ձայների հավասար բաշխման դեպքում, եթե համընկել են հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների դիրքորոշումները, ապա նախապատվությունը տրվում է հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների դիրքորոշմանը, այլապես ձայների հավասար բաշխման դեպքում որոշիչ է հանձնաժողովի նախագահի ձայնը:

2. Նույնացման հանձնաժողովը կազմավորվում է մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման զոհերին նույնացնելու գործում փորձառու հասարակական կազմակերպությունների, Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության, Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական հարցերի~~ նախարարության բարեկեցության բնագավառի լիազոր մարմնի, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության ներկայացուցիչներից, որոնք նույնացման հանձնաժողովում հանդես են գալիս հավասար իրավունքներով: Հասարակական կազմակերպությունները և պետական մարմինները նույնացման հանձնաժողովում ներկայացված են անդամների հավասար քանակով: Նույնացման հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ներկայացուցիչներն են: Նույնացման հանձնաժողովի աշխատակարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

3. Հանձնաժողովն ունենում է պահեստային անդամներ, որոնք անհրաժեշտության դեպքում նիստերի ընթացքում փոխարինում են բացակա հիմնական անդամներին: Նույնացման հանձնաժողովի հիմնական և պահեստային կազմերը խորհրդի ներկայացմամբ հաստատվում են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի որոշմամբ:

4. Նույնացման հանձնաժողովում հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների ընտրության կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

5. Նույնացման հանձնաժողովի կողմից անձին որպես զոհ կամ հատուկ կատեգորիայի զոհ նույնացնելու ցուցիչները հաստատվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

(11-րդ հոդվածը խմբ. 03.06.19 ՀՕ-56-Ն, լրաց. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն)

(04.05.22 ՀՕ-110-Ն օրենքն ունի անցումային դրույթ)

Հոդված 12. Նախանույնացում իրականացնելու և հայտնաբերված անձանց նույնացման նպատակով նույնացման

հանձնաժողովին ներկայացնելու համար իրավասու մարմինները

1. Նախանույնացում իրականացնելու և հավանական զոհերին նույնացման ներկայացնելու համար իրավասու մարմիններն են՝ գործընկեր հասարակական կազմակերպությունները, Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական հարցերի նախարարությունը~~ բնագավառի լիազոր մարմինը և Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանությունը (այսուհետ՝ իրավասու մարմիններ):

2. Իրավասու մարմինները մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց կամ նրանց առնչվող հանցագործության դեպքերի վերաբերյալ տեղեկությունները ստանում են ինքնուրույն իրականացրած աշխատանքների արդյունքում, ինչպես նաև պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից, միջազգային, հասարակական կազմակերպություններից, զանգվածային լրատվության միջոցներից, անհատ քաղաքացիներից հնարավոր ցանկացած եղանակով՝ գրավոր, էլեկտրոնային նամակագրության, «թեժ գծերի» միջոցով և այլն:

3. Սույն օրենքով սահմանված խնդիրների արդյունավետ լուծման նպատակով իրավասու մարմիններն ակտիվորեն փոխհամագործակցում և օգտագործում են միմյանց հնարավորությունները:

4. Սույն օրենքով սահմանված դրույթների կատարման օպերատիվությունն ապահովելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական հարցերի նախարարությունը~~ բնագավառի լիազոր մարմինը և Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանությունը լիազորված են հանդես գալու և միմյանց միջև, ինչպես նաև գործընկեր հասարակական կազմակերպությունների հետ փոխհամագործակցությունն իրականացնելու համապատասխան մասնագիտացված կամ պատասխանատու ստորաբաժանումների միջոցով:

5. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները իրենց իրավասությունների շրջանակներում առավելագույնս օժանդակում են իրավասու մարմին և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրավասու մարմին տրամադրում անձի կամ նրա հետ կապված հանգամանքների վերաբերյալ իրենց տնօրինման ներքո առկա անհրաժեշտ տեղեկությունները:

6. Իրավասու մարմինները, մարդու իրավունքների և անձնական տվյալների պաշտպանության սկզբունքներին համահունչ, օրենքով սահմանված կարգով պահպանում են իրենց հայտնի դարձած անձնական և այլ տեղեկությունների գաղտնիությունը:

(12-րդ հոդվածը փոփ. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն)

(04.05.22 ՀՕ-110-Ն օրենքն ունի անցումային դրույթ)

Հոդված 13. Մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց հայտնաբերումը, իրավասու մարմիններ ուղղորդումը և տեղեկությունների փոխանցումը

1. Միջազգային, հասարակական կազմակերպությունները, զանգվածային լրատվության միջոցները, քաղաքացիական հասարակությունը, բոլոր նրանք, ովքեր շահագրգռված են մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման հակազդմամբ, կանխարգելմամբ, մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց աջակցությամբ, պաշտպանությամբ և հասարակությանը նրանց սոցիալական վերաինտեգրմամբ, իրավունք ունեն փոխանցելու իրավասու որևէ մարմնի իրենց հայտնի տեղեկատվությունը՝ թրաֆիքինգի կամ շահագործման ենթարկված անձանց, ինչպես նաև նրանց առնչվող ենթադրյալ հանցագործության դեպքերի մասին:

2. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները յուրաքանչյուր այն կասկածի դեպքում, որ իրենց գործառույթներից բխող շփման տիրույթում հայտնված անձը հնարավոր է ենթարկված լինի մարդկանց թրաֆիքինգի կամ շահագործման, անձի վերաբերյալ տեղեկությունը սեղմ ժամկետում փոխանցում են կամ անձի գրավոր համաձայնության առկայության պարագայում նրան ուղղորդում են Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական—հարցերի նախարարությունը քարտեկեցության~~ քնազավադի լիազոր մարմին: Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն են ուղղորդվում նաև նույնացման հանձնաժողովին անմիջականորեն դիմած ինքնանույնացված գոհերը:

3. Իրավասու մարմինները մարդկանց թրաֆիքինգին կամ շահագործմանն առնչվող ենթադրյալ հանցագործության դեպքերի վերաբերյալ հայտնի դարձած տեղեկությունները մեկօրյա ժամկետում փոխանցում են Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն:

(13-րդ հոդվածը խմբ., լրաց. 03.06.19 ՀՕ-56-Ն, փոփ. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն)

(04.05.22 ՀՕ-110-Ն օրենքն ունի անցումային դրույթ)

Հոդված 16. Տեղեկությունների փոխանցումը նախանույնացման փուլում

1. Իրավասու մարմինը հայտնաբերված անձին ընդունելիս անձի վերաբերյալ տեղեկությունները ոչ ուշ, քան 24 ժամվա ընթացքում բանավոր, այնուհետև գրավոր հայտնում է նույնացման հանձնաժողովի նախագահին:

2. Այն դեպքերում, երբ հավանական գոհը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է կամ ունի Հայաստանի Հանրապետությունում փախստականի կարգավիճակ, սակայն հայտնաբերման պահին գտնվում է օտարերկրյա պետության տարածքում, կամ օտարերկրացի է և հայտնաբերման պահին գտնվում է Հայաստանի

Հանրապետությունում, ապա այդ անձանց մասին տեղեկություններն ստացած իրավասու մարմինները դրանք անհապաղ հայտնում են նաև Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն, արտաքին գործերի և միջազգային առևտրի նախարարություն—և Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն:

Հոդված 20. Աջակցությունը և պաշտպանությունը

1. Յուրաքանչյուր զոհ և հատուկ կատեգորիայի զոհ ունի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով աջակցություն և պաշտպանություն ստանալու իրավունք:

2. Զոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի պաշտպանության և աջակցության ձևերը, տեսակները, տևողությունը, չափերը որևէ կերպ չեն կարող փոխկապակցված կամ պայմանավորված լինել իրավապահ մարմինների կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող գործողություններին նրանց մասնակցության հանգամանքով: Աջակցության և պաշտպանության տրամադրումը չի կարող հետապնդել տրամադրված ծառայությունների դիմաց այլ ծառայություններ կամ որևէ փոխհատուցում ստանալու ակնկալիք:

3. Աջակցության տրամադրումը ապահովում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և բարեկեցության բնագավառի վիագոր մարմինը—սոցիալական հարցերի—նախարարությունը, իսկ պաշտպանությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանությունը:

4. Նախանույնացման փուլում անձը չի համարվում զոհ կամ հատուկ կատեգորիայի զոհ, և նրա նկատմամբ չեն կիրառվում զոհերի կամ հատուկ կատեգորիայի զոհերի համար նախատեսված աջակցության և պաշտպանության միջոցները, բացառությամբ մարդասիրական դրդումներով անհրաժեշտ, սույն օրենքի 21-րդ հոդվածով նախատեսված անհետաձգելի միջոցների:

5. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը բարեկեցության բնագավառի վիագոր մարմինը և բ ապահովում է սույն օրենքով նախատեսված աջակցության տրամադրումը՝ բացառելով նույն զոհին կամ հատուկ կատեգորիայի զոհին նույն հիմքերով նույնաբովանդակ աջակցության տրամադրումը տարբեր իրավական ակտերի շրջանակներում, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն օրենքով:

Հոդված 21. Աջակցությունը նախանույնացման փուլում

1. Այն անձը, որը նախանույնացման փուլում նախանույնացումն իրականացնող իրավասու մարմնի գնահատմամբ կամ իր հայտարարությամբ ակնհայտորեն կարիք ունի անհետաձգելի աջակցության, իր ցանկությամբ կամ իր գրավոր համաձայնության պարագայում այդ անձի նախանույնացումն իրականացնող իրավասու մարմնի կողմից անհրաժեշտության դեպքում ուղղորդվում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն: Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական—հարցերի նախարարությունը~~բարեկեցության բնագավառի լիազոր մարմինը ձեռնարկում է հնարավոր բոլոր միջոցները՝ ապահովելու անհետաձգելի աջակցության տրամադրումը՝ այդ նպատակով օգտագործելով գործընկեր հասարակական կազմակերպությունների կամ այլ հասարակական կազմակերպությունների, պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հնարավորությունները:

2. Անհրաժեշտությունից ելնելով՝ իրավասու մարմինը կարող է պահանջվող գործողությունների իրականացմանը պետական այլ մարմնի միջոցով ներգրավել նաև օտարերկրյա պետություններում գործող համապատասխան հասարակական և (կամ) այլ կազմակերպությունների, Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչություններին, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված օտարերկրյա պետությունների դիվանագիտական միավորներին:

3. Նախանույնացման փուլի մեկնարկի հետ մեկտեղ հավանական զոհը իրեն հասկանալի լեզվով իրազեկվում է իր իրավունքների, ինչպես նաև սույն օրենքով սահմանված դրույթների մասին:

Հավանական զոհերի աջակցությունը կարող է ներառել նաև՝

1) անհետաձգելի բժշկական օգնություն.
2) նախանույնացման փուլի տևողությամբ ժամանակավոր կացարանի տրամադրում՝ նաև օրինական ներկայացուցչի և խնամքի տակ գտնվող երեխաների համար.

3) հիմնական կրթության ապահովում.

4) առաջին անհրաժեշտության բնափրային օգնություն.

5) առաջնային հոգեբանական օգնություն.

6) ընդհանուր բնույթի խորհրդատվություն.

7) խնամքի տրամադրում:

(21-րդ հոդվածը փոփ. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն)

(04.05.22 ՀՕ-110-Ն օրենքն ունի անցումային դրույթ)

Հոդված 22. Զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին տրամադրվող աջակցությունը

1. Հոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին սույն օրենքով նախատեսված աջակցության ապահովման համար պատասխանատու պետական կառավարման լիազորված մարմինը Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի բարեկեցության նախարարությունն է, որը համակարգում է սոցիալական ծառայություններ մատուցող հիմնարկների և կազմակերպությունների գործողությունները (ներառյալ՝ կրթական և բժշկական հաստատությունները), ուղղված զոհերի ֆիզիկական, հոգեբանական և սոցիալական վերականգնմանն ու ինտեգրմանը:

2. Հոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի աջակցությունը նպատակաուղղված է նրանց կյանքի բնականոն ընթացքից մարդկանց թրաֆիքինգի և (կամ) շահագործման ենթարկվելու հետևանքով առաջացած շեղումների վերացմանը, զոհերի՝ հասարակությանը լիարժեք սոցիալական վերաինտեգրմանը:

Հոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի աջակցությունը կարող է ներառել՝

- 1) կացարանի տրամադրում.
- 2) բնափրային օգնություն.
- 3) անհրաժեշտ փաստաթղթերի տրամադրում կամ վերականգնում.
- 4) բժշկական օգնություն և սպասարկում.
- 5) հոգեբանական օգնություն.
- 6) խորհրդատվական օգնություն.
- 7) իրավաբանական օգնություն.
- 8) խնամքի տրամադրում, այդ թվում՝ համապատասխան հաստատությունում.
- 9) թարգմանչական ծառայությունների մատուցում.
- 10) օրենքով սահմանված պարտադիր կրթության ապահովում.
- 11) միջնակարգ կրթության կամ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության հասանելիության ապահովում.
- 12) աշխատանքի ապահովում.
- 13) անվտանգ վերադարձի կազմակերպում.
- 14) միանվագ դրամական փոխհատուցում:

2.1. Սույն օրենքով նախատեսված աջակցության տրամադրման կարգը և չափերը սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

2.2. Հոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին կացարանի տրամադրման, բնափրային, հոգեբանական, խորհրդատվական, իրավաբանական օգնության և խնամքի տրամադրման, այդ թվում՝ համապատասխան հաստատությունում, որակի նվազագույն չափորոշիչները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ: Սույն մասում նշված ծառայությունների որակի նվազագույն չափորոշիչները պարտադիր են զոհերին կամ հատուկ կատեգորիայի զոհերին սոցիալական ծառայություններ մատուցող հիմնարկների և կազմակերպությունների համար՝ անկախ դրանց կազմակերպատիրավական ձևից:

2.3. Սույն հոդվածի 2.1-ին և 2.2-րդ մասերով նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումներով սահմանվող կարգավորումները վերաբերելի և կիրառելի են նաև սույն օրենքի 21-րդ հոդվածով նախատեսված՝ նախանույնացման փուլում աջակցության կարիք ունեցող անձանց նկատմամբ:

3. Կացարանի տրամադրումը զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին, ինչպես նաև նրանց օրինական ներկայացուցչին ու խնամքի տակ գտնվող երեխաներին անհրաժեշտության և նրանց համաձայնության դեպքում բնակելի տարածքով ապահովումն է: Այդպիսի կացարան կարող են հանդիսանալ՝ գործընկեր հասարակական կազմակերպությունների ապաստարանները, խնամք և պաշտպանություն իրականացնող կամ օթևան տրամադրելու հնարավորությամբ այլ հաստատությունները, պետության կողմից տրամադրվող բնակելի տարածքները:

4. Բնաիրային օգնությունը սննդի, հագուստի, կոշիկի, հիգիենայի միջոցների, երեխաների խնամքի պարագաների և առաջին անհրաժեշտության այլ ապրանքների տրամադրումն է ինչպես զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին, այնպես էլ նրանց խնամքի տակ գտնվող անձանց:

5. Անհրաժեշտ փաստաթղթերի տրամադրումը կամ վերականգնումը նպատակ է հետապնդում վերականգնել կամ դրանց ի սկզբանե բացակայության դեպքում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տրամադրել զոհի կամ հատուկ կատեգորիայի զոհի բացակայող կամ անվավեր այն փաստաթղթերը, որոնք անհրաժեշտ են սույն հոդվածով նախատեսված աջակցության այլ տեսակների տրամադրումն ապահովելու համար: Այդպիսի փաստաթուղթ կարող են հանդիսանալ անձնագիրը, ատեստատը, դիպլոմը, վարորդական իրավունքի վկայականը, աշխատանքային գրքույկը, ծննդյան վկայականը և անհրաժեշտ այլ փաստաթղթերը:

6. Բժշկական օգնությունը և սպասարկումն աջակցության այն տեսակն են, որոնց ապահովումն ուղղված է զոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի մարդկանց թրաֆիքինգի և (կամ) շահագործման ենթարկվելու պատճառով ձեռք բերած վնասվածքների և հիվանդությունների հայտնաբերմանը և դրանց բուժմանը:

7. Հոգեբանական օգնությունը ներառում է հոգեախտորոշումը, հոգեկարգավորումը, հոգեթերապիան, հոգեբանական խորհրդատվությունը, մասնագիտական կողմնորոշումը և այլ ձևեր, որոնց առաջնային նպատակն է այցելուի հոգեբանական կարգավիճակի, հոգեբանական առանձնահատկությունների և տարբեր իրավիճակներում նրա պահվածքի վերլուծության հիման վրա ձեռք բերված տեղեկությունների օգտագործմամբ նպատակային ազդեցություն իրականացնել զոհի կամ հատուկ կատեգորիայի զոհի վրա նրանց հոգեկան կյանքի կարգավորման, սոցիալական միջավայրին հարմարվելու և սթրեսային վիճակներին դիմակայելու համար:

8. Խորհրդատվական օգնությունը մարդկանց թրաֆիքինգի և (կամ) շահագործման ենթարկման հետևանքով ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու, սոցիալական խնդիրների լուծման ուղիներ և եղանակներ գտնելու միջոցներին,

հասարակությանը սոցիալական վերաինտեգրմանն ուղղված խորհուրդների և առաջարկությունների, ինչպես նաև համարժեք ծառայություններ ստանալու վերաբերյալ զոհերին, հատուկ կատեգորիայի զոհերին և նրանց օրինական ներկայացուցիչներին տեղեկատվության տրամադրումն է:

9. Իրավաբանական օգնությունն իրավաբանական խորհրդատվություն է, ինչպես նաև անձի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության նպատակով փաստաբանական օգնության կազմակերպում:

10. Խնամքի տրամադրումը (ներառյալ՝ համապատասխան հաստատությունում) նախատեսված է ինչպես հատուկ կատեգորիայի զոհերի, այնպես էլ տարեց կամ հաշմանդամություն ունեցող զոհերի համար: Խնամքը, ըստ կարիքի, կարող է տրամադրվել շուրջօրյա կամ միայն ցերեկային ժամերին, տնային պայմաններում, կացարանում, բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատություններում կամ սոցիալ-վերականգնողական կենտրոններում կամ համապատասխան մասնագիտացված հաստատությունում: Խնամքի տրամադրման շրջանակներում առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներն ապահովվում են ընտանեկանին առավել մոտ սոցիալ-կենցաղային պայմաններով, տարեց, հաշմանդամություն ունեցող զոհերը՝ իրենց հարազատ սոցիալական միջավայրում մնալու հնարավորությամբ: Խնամքը տրամադրվում է դիետիկ սննդի, բժշկական, սանիտարահիգիենիկ սպասարկման, հատուկ տրանսպորտային միջոցների, աջակցող միջոցների, սոցիալ-հոգեբանական, մշակութային, կրթական, ժամանցի, անհրաժեշտության դեպքում՝ զոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի դիսպանսերիզացման և հոսպիտալացման և այլ միջոցառումների կազմակերպման միջոցով: Մահամերձ վիճակում գտնվող զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին տրամադրվում է հոսպիսային օգնություն՝ կյանքի վերջին ամիսների, օրերի ընթացքում ֆիզիկական և հոգեկան տառապանքները թեթևացնելու նպատակով:

11. Թարգմանչական ծառայությունները մատուցվում են անհրաժեշտությունից ելնելով, տարբեր փաստաթղթերի գրավոր թարգմանության, ինչպես նաև զոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի հետ կապված գործընթացների ժամանակ նրանց նախընտրելի լեզվով բանավոր թարգմանության ձևով:

12. Հատուկ կատեգորիայի երեխա զոհերը մինչև աջակցության դադարեցումն ապահովվում են օրենքով սահմանված պարտադիր կրթությամբ: Այդ կրթությունը, ըստ նպատակահարմարության, կարող է մատուցվել ինչպես մասնավոր դասընթացների, այնպես էլ հանրակրթական կամ հատուկ դպրոցներում աշակերտելու միջոցով:

13. Միջնակարգ կրթության կամ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության հասանելիության ապահովումը նպատակաուղղված է զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին հնարավորություն ընձեռել վերականգնելու կամ ստանալու միջնակարգ կրթություն կամ

արհեստագործական այնպիսի ունակություններ, որոնք թույլ կտան հետագայում գտնելու համապատասխան աշխատանք:

14. Աշխատանքի ապահովումը զոհերին և, ըստ նպատակահարմարության, հատուկ կատեգորիայի զոհերին առաջնահերթության կարգով, իրենց համար նախընտրելի, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված աշխատանքով ապահովելն է:

15. Անվտանգ վերադարձի կազմակերպումը, որպես աջակցության տեսակ, տրամադրվում է այն զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին, որոնք օտարերկրացի են և գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում, կամ որոնք Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի են կամ ունեն Հայաստանի Հանրապետությունում փախստականի կարգավիճակ և գտնվում են օտարերկրյա պետությունում: Սույն օրենքի շրջանակներում վերադարձը կազմակերպվում է զոհի կամ հատուկ կատեգորիայի զոհի օրինական ներկայացուցչի կամավոր, կշռադատված որոշման հիման վրա, միայն անվտանգության անհրաժեշտ միջոցառումները ձեռնարկելուց հետո: Անվտանգ վերադարձի կազմակերպումը համակարգում է Հայաստանի Հանրապետության ~~արտաքին գործերի նախարարությունը~~ արտաքին գործերի և միջազգային առևտրի նախարարությունը: Օտարերկրացի զոհի և հատուկ կատեգորիայի զոհի անվտանգ վերադարձն իրականացվում է սույն օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված դեպքերում իր ցանկությամբ այն պետություն, որի քաղաքացին է նա, կամ որտեղ նա ունի բնակության իրավունք: Հատուկ կատեգորիայի զոհերի վերադարձն իրականացվում է իր օրինական ներկայացուցչի, հոգեբանի կամ ոստիկանի ուղեկցությամբ: Վերադարձի հետ կապված ծախսերն իրականացվում են սույն օրենքի 25-րդ հոդվածով սահմանված ֆինանսական միջոցների հաշվին: Անվտանգ վերադարձի կազմակերպման կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

16. Սույն օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված դեպքերում աջակցության դադարեցման մասին հանձնաժողովի որոշմամբ բոլոր զոհերին տրվում է միանվագ դրամական փոխհատուցում ստանալու հնարավորություն: Դրամական փոխհատուցման տրամադրումը ուղղված է մարդկանց թրաֆիքինգի և (կամ) շահագործման ենթարկվելու ընթացքում անձի կրած վնասների մասնակի փոխհատուցմանը և որևէ կերպ չի կարող փոխարինել կամ սահմանափակել զոհի՝ օրենքով սահմանված կարգով հանցավորից փոխհատուցում ստանալու իրավունքը:

17. Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության նախաձեռնությամբ օտարերկրացի զոհին, օտարերկրացի հատուկ կատեգորիայի զոհին կամ օտարերկրացի հատուկ կատեգորիայի զոհի օրինական ներկայացուցչին օրենքով սահմանված կարգով կարող են տրվել նաև Հայաստանի Հանրապետությունում ժամանակավոր կացության կարգավիճակ և (կամ) Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունք:

(22-րդ հոդվածը փոփ. 03.06.19 ՀՕ-56-Ն, լրաց., փոփ. 04.05.22 ՀՕ-110-Ն, փոփ. 02.10.24 ՀՕ-354-Ն)

(04.05.22 ՀՕ-110-Ն օրենքն ունի անցումային դրույթ)

Հոդված 25. Զոհերին փոխհատուցում և աջակցություն տրամադրելու համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները

1. Հավանական զոհերի, զոհերի և հատուկ կատեգորիայի զոհերի աջակցությունը երաշխավորում է պետությունը և իրականացվում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

2. Զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին միանվագ դրամական փոխհատուցման, սույն օրենքով սահմանված և այլ իրավական ակտերի կարգավորման շրջանակներից դուրս, ինչպես նաև պետության կողմից չերաշխավորված աջակցության տեսակների ապահովման համար անհրաժեշտ ֆինանսավորումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և ~~սոցիալական հարցերի նախարարությունը~~ բարեկեցության բնագավառի վիզոր մարմինը՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց բարեգործական նվիրաբերումների և նվիրատվությունների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված այլ աղբյուրների հաշվին:

3. Հավանական զոհերին, զոհերին և հատուկ կատեգորիայի զոհերին սույն օրենքով նախատեսված աջակցության տրամադրման կարգը և չափերը, ինչպես նաև աջակցության և պաշտպանության նպատակով հատուկ կատեգորիայի երեխա զոհերի ուղղորդման ընթացակարգը սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

(25-րդ հոդվածը խմբ. 03.06.19 ՀՕ-56-Ն)